UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Calepinus Ad librum

Calepino, Ambrogio

Venetijs, 1509

F ante J

urn:nbn:de:hbz:466:1-97861

Visual Library

dicũt ſilitudĩe coloris ferri dũ ẽ rubiginoſũ. vñ Uir. li. ix. pictus acu chlamydẽ ⁊ ferrugine clarus hybera. Quidã ferrugině ſcribũt eẽ ceruleũ colorẽ Erat ⁊ oppidũ ⁊ lacus ferrugo in volſcis apud Ualerium: ſed a liuio vocatur verrugo.

Ferrugineus.a.um. qđ eſt coloris ferruginis. vulgo viridis obſcuris. Uirg. Et ferrugineus hiachinthus ply. Et ferrugine as maculas habẽtes. Quidã ferrugineũ colorẽ accipiũt ꝑ ceruleo marinis fluctibus ſimili q̃ ⁊ thalaſſicus. i. marinus ꝺꝛ Greci enĩ thalaſſan mare appellant. Hũc colorẽ vege. li. iiij. de re mili. vocat venetũ ſcribẽs nautas veſte veneta eſſe induẽdos ⁊ vela nauiũ exploratoriaꝝ colore veneto eẽ tingenda. Eſt autem venetus color ceruleus ſilis marinis fluctibꝰ vnde plautus in mili. Tu illico facito vt vineas ornatu huc naucleriaco cauſeam habeas ferrugineam. hoc eſt ſubnigrã ceruleiqꝫ coloris a ſimilitudine ferri.

Ferrumen.pe.pro. quaſi gluten: iunctura ſeu ligatura. ply. libro xxxvj. Ea maxime cauſa ꝙ flucto calcis ſine ferrumine ſuo cementa componuntur.

Ferrumino.as.pe.cor. iũgo aut ſimul tẽpero ꝓprie de metallis dicitur q̃uis ad alia trãſferatˀ. Pompo. Juriſcõ. Si tuũ ſcyphum alieno plũbo plũbaueris argẽto ferruminaueris non dubitatˀ tuũ ſcyphuꝫ eẽ. ply. pro glutino poſuit. li. xxxvj. vitrum ſulphuri incoctũ ferruminatˀ in lapides: quaſi glutinatur in formam lapidis. Et li. xxxv. Calcis quoqꝫ bitumen p̃buit ita ferruminatis babylonis muris.

Feronia: nemoris dea. a feriendis arboribus. Uirg. Et viridi gaudens feronia luco. Fuit ⁊ feronia ciuitas ſub mõte Soracte in quo eiuſdem nominis dea erat quam finitimi mira religione venerabantur.

Fertũ. genus libi. a fero dictũ. ꝙ ſepe ad ſacra ferebatur. perſiꝰ. At tũ hic extis: ⁊ opinio vincere ferto intendite. vel ꝺꝛ fertũ ꝙ pluribus varijſqꝫ rebus fartũ eſſet. Nam Cato de re ruſ. ſcribit ſtrueꝫ farris trictice hordei fabe ſeminis rapacij thure ac vino additis ante meſſeꝫ parabant in porcę precidaneę imolatiue Janoqꝫ ac ioui ⁊ iunoni ſacrificabant quę diuerſarum rerum congeries fartum nominabatur.

Feſtino.as.pe.p. ſignificat ꝓpero. Uirgilius Feſtinate viri nã quę tam ſera moratˀ ſignicies: Ambro. cũ accuſatiuo iunxit. Anxia mater ꝓ filio feſtinauit hieroſolymã. Dicimus etiaꝫ feſtina me baptizare. ⁊ feſtina ad baptizãdum. Interdum feſtinare eſt trepidare ⁊ turbari. Sal. Feſtinãtibus in ſumma inopia patribus. hinc componitur prefeſtino de quo alibi.

Feſtinus. celer. feſtinantia ⁊ feſtinatio celeritas.

Feſtinanter. aduerbium a feſtinans deductum. celeriter.

Feſtinatio aduerbiũ a Feſtinatus. Hier. in Gñ. Jtaqꝫ feſtinato deponentes in terram ſaccos aperuerunt ſinguli.

Feſcenium oppidum cãpanię inq̃t Ser. vbi nuptialia iuenta ſunt carmina. Hi autem populi ducunt originem ab atheniensibus. Uirg. hi feſceninas acies equoſqꝫ faliſcos.

Feſcenini verſus q̃ canebantˀ in nuptijs. ſic dicti ꝙ ex vrbe feſcenio dicuntur allati. ſiue a faſcino. qꝛ faſcinum putantur arcere veluti malorum ingruentium amuleta.

Feſſus generale eſt. Dicimus enim Feſſus aĩo Feſſus corpore quod magis proprium eſt Et feſſus rerum a fortuna venientium. De quo in Defetiſcor. Uirg. Feſſi rerum.

Feſtus.a.um. ſolẽniter lętũ ⁊ feriatum. Unde feſtidies in quibus vel ſacrificia dijs offerebantur vel dies diurnis epulationibus celebrabatur. vel ludi in honoreꝫ deoꝝ agebantur vel ferie obſeruabantur. Uir. Feſtoſqꝫ dies de nomine phębi. Cuiꝰ ꝯpoſitũ ⁊ ꝯtrariũ ẽ ꝓfeſtus: vt ꝓfeſti dies q̃ hominibus ad rẽ vel ꝑuatã vel publicã adminiſtrãdaꝫ ꝯceſſi erant. Ply. Malũ patremfamilias ⁊c̃. Uide in dictione Ferio. Hi faſti erãt q̃bꝰ licebat pretori ius dicere. Qñqꝫ Feſtus ꝺꝛ ad feſtum diem pertinens: vt feſtę frondes quę feſtis adhibentur. Eſt ⁊ infeſtus. a quo Infeſto.as. de quibus infra.

Feſtiuus. feſtiua. feſtiuum penultima producta. a feſtus quod eſt iucundum ⁊ lepidum: vt feſtiua oratio. dictum Feſtiuuꝫ Cicero. lib. j. officio. De grecis dulcem ⁊ facetuꝫ feſtiuiqꝫ ſermonis. Multi etiam feſtiuum pro feſto accipiunt: ſiue ad feſtum pertinente: vt feſtiua gaudia.

Feſtiuitas quaſi iucũditas ⁊ letitia quędam in dictis. Ci. lib. j. ad Heren. Illud genus narrationis quod in perſonis poſitum eſt: debet habere feſtiuitatem.

Feſtuo.as diem feſto ago.

Feſtuca.pe.ꝓ. ꝺꝛ ⁊ arboris nouellę oĩnoqꝫ infantis: cuiuſqꝫ ſati pullulus vt inquit Aug. Hoc nomen ſcribitur a q̃buſdam per. oe diph. ꝙ Feſtus a fętu deducat.

Feſtra hoſtium minuſculum in ſacrario. ab Feneſtra per detractionem medię ſyllabę.

F ante I

Fiber. animal in ponto ſic dictum ab extremis oris amnium quas colit: ⁊ vbi maxime ſolet videri. Effoſſis enĩ ĩ ripa cunilis. caudã intra aquas tenet. reliquo corpore in ſicco habitat Plau. Sic me ſuberis cotidie q̃ſi fiber ſaliceꝫ. Hoc animal piculo vrgente teſticulos ſibi amputat. Hos medici caſtoreum vocant ⁊ ipſum animal caſtora paruũ ẽ infra magnitudinẽ porcelli. Pedes hꝫ breuiſſimos vñ fit vt currere nõ poſſit. ventricoſus eſt. Cũ vocẽ dat infans eſſe creditur. dentes habet per acutos ſed minime mordet. Ueſcitur pomis ⁊ arborum corticibus. Huius pilus pluma mollior habetur. Eſt ⁊ fiber genus veſpę quadrupes incitatiſſimum.

Fibrę. omnium extremitates rerum. vnde ⁊ iecoris ⁊ cordis et cuiuſcũqꝫ viſceris extremę ꝑtes. i. in quas iecur ipſuꝫ diuiditur fibrę dicuntˀ. Uirg. li. vj. Nec fibris requies datˀ vlla renatis. Et pulmonis fibras nominat cũ inq̃t. A tergo ſpine ipſi iũctꝰ in duas fibras vngulę bubulę mõ diuiditˀ. Uenaruꝫ quoqꝫ ꝑ tenues meatus ꝑ quos ſudor it fibrę dicuntˀ. Ply. Muriũ iecuſculis fibrę ad numerũ lunę dierũ ĩmẽſe ꝯgruere dicuntˀ totidemqꝫ inueniri. Quin ⁊ minutę radices arborũ herbarũqꝫ. Idẽ de arborũ ſationibus ait: ſolũ eligi oportere q̃ꝫ maxime rimoſum ne ſol exurat fibras. Uirg. Et amaris in tuba fibris. Co. de alio. Cũ ternas inquit fibras emiſerint ſpicę ſarriantur. Idẽ lib. vltimo de rapis. Mediã rapi. Sic etiam veſtimentorum extremitates fimbrias dicimus.

Fibula pe.cor. circulus ꝓprie ornamẽtũ cinguli ad veſtẽ ſubligandã. Uirg. Aurea purpureã ſubnectit fibula veſtẽ. Ponitur qñqꝫ ꝓ circulo ęneo. Col. de bobus ſic hꝫ. Aenea fibula pars auriculę latiſſima circũſcribitˀ ita vt manãte ſanguine tanq̃ꝫ o littere ductus appareat. Hinc ſuffibulũ veſtimentũ albu pretextũ quadrangulũ oblõgũ quod in capite veſtales ſacrificantes habebant idqꝫ fibula comprendebatur.

Fibulare apponere cõiungere. Col. lib. j. Omniſqꝫ parietũ ⁊ ſoli iuncturę teſtatijs puluinis fibulantur: quoniã fere cũ his partibus ędificia rimas egerũt caua ꝓbẽta latebras ſubterraneis animalibꝰ. Huius ꝯpoſita ſũt. Diffibulo. Refibulo et Infibulo. Eſt aũt infibulare fibulaꝫ ponere Infibulatio fiebat vel vocis ſeruãdę gratia q̃ a coitu mutatˀ. vel valitudinis Hoc modo perforabãt vtrinqꝫ a lateribus cutẽ quę ſemꝑ glãdẽ extẽditˀ atqꝫ ſuperaddebãt. fibulã. i. circulũ ęneum. Refibulare vͦ eſt fibulã tollere ſiue ſoluere. Mar. Cui refibulauit turgidũ faber penem. Idem ſignificat Diffibulare. Papinius. Emicat ⁊ torto chlamydem diffibulat auro.

Ficus. grece συκομ ⁊ συκοσις καὶ συκωμ τοπος ἐστὶ συκη δε δενδρος a fecũditate. Nã maſculino q̃dẽ gñe: ac ſcđa declinatione ꝓ fructu ꝓtulit. Ply. li. xvj. Fici mirabiles ſũt ⁊ abortiui q̃ nũq̃ꝫ matureſcũt Galeotꝰ narnienſis vir nõ ĩdoctus ĩ eo quẽ de hoĩe ĩſcripſit libro. h̃ intulit v̾ba. Sed nuſq̃ꝫ ligua ĩ latĩa ficus maſ. gñis ẽ: carpitqꝫ Priſcianũ vna cũ laurẽtio vallẽſi: cũ ipe potiꝰ carpẽdus ſit Ply. Junior ad Octauiũ Rufuꝫ. Quę nũc cũ ficis ⁊ boletis certamẽ habent. Macro. Groſſi appellãtˀ fici q̃ nõ matureſcũt. Ci. ĩ catone. Ex tãtulo grano fici hora. ĩ Ser. Pinguibꝰ ⁊ ficis paſtũ iecur anſeris albi. Inuenitˀ ẽt gñe fę. et q̃rtę declina. Juue. Si vis aliã decerpere ficũ. hier. ĩ hieremia. Calathus ĩus ficus bonas hẽbat nimis vt ſolẽt ficus eẽ ꝓmi tꝑis. Mar. Res mira ẽ ficus nõ hꝫ vnus ager. Itẽ ꝺꝛ ficus gñe feminino ⁊ ſcđa declinatiõe: vt apud Uar. li. j. de re ruſ. Fici inq̃t ſemen nãle

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

intus ĩ ea fico quã edimus q̃ ſunt minuta grana eq̃bus p̃uis
ꝙ enaſci coliculi vix queunt. Et paulo poſt. Cũ enĩ p reſticu
lã ficos q̃s edimus maturas perferũt ⁊ eas cũ maruerint cõ
plicãt. huius diminutiuũ eſt ficulus. Pau. in ſt. Nucibus fa
bulis ficulis. In ficorũ genere ſũt calchidicę: chię purpureę
cheledonię: mariſcę: caliſtrutię. liuię. libyſſę: flauę ⁊ reliqua

Ficus ꝑ arbore g̃nis fę. ẽ ⁊ ſcd̃ę declina. Ply. li. xvj. Quidã bre
uitate radicũ ſeneſcere celerius arbores putãt ꝙ coarguunt
fici quaꝝ radices lõgiſſimę ſunt ⁊ ſenectus ocyſſima. Iuue.
Ad que diſcutiẽda valẽt ſterilis mala robora fici. Cice. li. de
ora. ſcd̃m quartã declinationẽ inflexit. Cui cũ familiaris q̃-
dam q̃reret ꝙ diceret vxorem ſuam ſuſpendiſſe ſe de ficu.

Ficus pro morbo maſcu. g̃nis ⁊ q̃rte declina. Mar. Dicem⁹ fi
cus ceciliane tuos. Naſcit̃ hoc vitiũ fere ĩ capite. tũ ĩ capillo:
tũ ĩ barba ⁊ locis obſcęnis q̃ pilis ĩtegunt̃. Cor. Cel. li. vj. Eſt
ẽt vulcus qd̃ a fici ſi̾litudine αιμοppoις a grecis a latinis
ẽt mariſca noiat̃. Caro excreſcit: ſub quo duę ſpẽs. Nã alte
rũ vlcus duꝝ et rotundũ: alteꝝ humidũ inęquale. Ex duro
exiguum qd̃dã ⁊ glutinoſuꝫ exit. Ex hũido pus mali odoris
fitqꝫ ĩ his ꝑtibus q̃ pilis cõtegunt̃. Sed id qd̃ caloſum eſt et
rotundũ maxime eſt ĩ barba. Id v̾o qd̃ humidũ p̃cipue eſt ĩ
capillo atqꝫ auo ex attritu quem cynedi patiuntur.

Ficetum. locus vbi ficus cõſitę ſunt. Var. Ficuſqꝫ denſa mate-
ria non eſt. ideo ſequitur cãdidiorem. a quo fit vt in locis fri-
gidis ficeta fieri non poſſint.

Ficoſus: ficis. hoc eſt vlceribus ⁊ tuberculis plenus. vnde ⁊ fi-
coſitas ipſa vlcerum copia.

Ficitas. Ficorum fructuum abundantia: ſeu fertilitas.

Ficaris qui libenter comedit ficos. Ply. ficarios culices capri-
ficus generat.

Ficaria: ficus arbor. Palladius li. iiij. Aliqui inter ficarias ca-
prifici arborem ſerunt. Et hoc eſt contra vallam: qui negat
dici poſſe. Arbor fici: ſed arbor ficus.

Ficitor. pe. cor. ficorum amator. ſeu ficorum collector. Neuius
ficitores omnes cupiunt ficitatem.

Ficedula. Auis quę vulgo Galberius dicit̃ a ficu fructu. Mar
Cũ me fic⁹ alat: cũ paſcar dulcib⁹ vuis. Cur poti⁹ nomẽ nõ
dedit vua mihi: Hãc auẽ gręci quoqꝫ ſycelidã appellauere.

Ficatum: iecur ſuillum maxime: quod gręci ſycoton appellant
a ſue fico paſta.

Ficulnus. a. um. qd̃ eſt materiatum ex ficu arbore Hora. Olim
truncus eram ficulnus inutile lignum.

Ficulneus. a. um. idem quod ficulnus. Augu. De arbore ficul-
nea quę triẽnium hẽbat ⁊ fructũ nõ ferebat. Et iteꝝ ibi ĩ Lu
cã. Primus hõ quam peccauit folijs ficulneis pudenda ve-
lauit. Eadem autẽ forma ficulnus ⁊ ficulneus. qua ſalignus
⁊ ſaligneus ilignus ⁊ iligneus.

Ficulnea. ę. ipſa ficus arbor: vt eſt apud euangelium. videte fi-
culneã. Ply. li. xvj. Quibus ⁊ ficulnea ⁊ ligna ex hedera tra-
dent̃ Ambro. Pleriqꝫ ſecũdũ domeſticã ⁊ fructiferam ficũ
agreſtẽ ficulneã ferunt̃ ĩſerere. Hiero. in cãticis. Et ficulnea
germinauit. Idẽ ſup p̃s. In vineis ficulneiſqꝫ ac reliquis li
gnis oẽ humanũ genus oſtẽdit plagis celeſtibus verberatũ.

Fictor a fingẽdo dictus eſt qui fingit. i. qui cõponit ⁊ q̃ ſimulat.

Fictum quod factum eſt: vel ſimulatum.

Ficticius. a. um. quod fictũ eſt hoc ẽ ſimulatũ. vt ratio ficticia q̃
ficta eſt ⁊ ad tempus excogitata.

Fictile. pe. cor. qd̃ eſt factum eſt a figulo. Ply. li. xxxv. Fictilib⁹
dolijs ad vina excogitatis Hiero. Calix ⁊ vrceolus fictilis ꝓ
bantur prius ⁊ ſic emuntur: ſola vxor non oſtenditur ne an
te diſpliceat q̃ꝫ ducatur.

Fides fidei genitiuum facit nõ rõne ſed differẽtię cã vt inquit
Ser. Quod nomen videt̃ habere: cuꝫ id qd̃ d̾r vt ſcribit Ci.
li. iiij. de rep. Hinc dare fidẽ dicimus aliq̃d ſancte promitte-
re. Uir. Accipe daqꝫ fidẽ. qd̃ eſt ꝓmitte. Diffinit̃ autẽ ſic. Fi
dos eſt dictoꝝ ⁊ cõuentoꝝ cõſtantia ⁊ veritas. Uel fides eſt
cõmẽdatoꝝ fida executio vel obſeruantia. Aliquando fides
capit̃ ꝓ credulitate. Uñ bonę fidei poſſeſſor d̾r q̃ ignorauit
rẽ quã emit alienã eſſe: aut putauit eũ qui vẽdidit ius ven-
dẽdi hẽre. Itẽ bonę fidei hõ vocat̃ cui res tuto credit̃: vel q̃
reꝫ ſibi creditã fidel̾r ſuat. Sue. Auguſtus populo ꝓmiſſu
cõgearũ repoſcẽti: bonę ſe fidei eſſe reſpondit. Hinc habere
fidẽ credere eſt. Et accipere fidẽ eſt credi. Ter. in eu. Si hęc
fidẽ hẽat ſe ire ꝓpoſitũ tibi. Mar. accepit fabula fidẽ. i. cre-
dita ẽ. Sic a theologis accipit̃ vt ẽ illud Fides tua te ſaluũ
fecit. Interdũ pro dei dono ſeu g̃ra qua ſancti miracula ſu-
ſcitarũt: vt ẽ illud apoſtoli ad ro. Unicuiqꝫ ſicut de⁹ diuiſit
mẽſurã fidei. Et illud ſi habueritis fidẽ vt granũ ſinapis di
cetis mõti trãſi hic Ci. ꝓ Lẽtulo. fidẽ ꝓ ꝓmiſſione ⁊ q̃ſi ſpõ
ſione poſuit. Põpei fides quã de me Cęſari dederat. ⁊ fides
ꝓbatio d̾r: vt facio fideꝫ ꝑ teſtes. Itẽ fides ponit̃ ꝓ auxilio
Iuue. Nos hoiuꝫ diuũqꝫ fidẽ clamore ciem⁹. Sic ẽt ſumit̃
cũ apud auctores dicitur pro deum atqꝫ hominum fidem.

Fidẽ adſtringere eſt ꝓmittere: qꝛ vincula fidei dicũtur. Teren.
Eu. Heus tu hac lege tibi meam adſtringo fidem.

Fideiuſſorius. qui fide iubet. Eſt enim ſignificationis actiuę.

Fideicõmiſſarius habet paſſiuam ſignificationem. Nam ſic
dicitur qui fidei commiſſionem accepit.

Fido. is. fiſus. fidem habeo. credo. ſpẽ pono. ⁊ tam cum abla-
tiuo q̃ꝫ cum dtõ cõſtruit̃. Iuue. Fidimus eloquio Ciceronis
Uir. Et fidere nocti. Huius cõpoſita ſunt Confido ⁊ Diffi-
do. que ſunt cõtraria. Nã diffidere eſt credulitatem depone-
re. Seneca. Nec ſecundis rebus nimis fidenduꝫ nec aduer-
ſis diffidendum eſt. ⁊ habent pe. pro.

Fidus a fido. is. dicitur cui fidendum eſt. Cuius cõpoſitum et
cõtrarium eſt infidus pe. pro. Nam perfidus pe. cor. a fide
fit. Liui. Infida regni ſocietas. Similiter malefidus. i. minꝰ
fidus. Male enim diminutionem ſignificat non negationẽ.
Uirgi. Statio malefida carinis.

Fidelis a fide ⁊ is d̾r cui fidere poſſumus. Ter. in ecy. Quã pau
cos repias. meretricibus fideles euenire amatores. Et pro
prie vt ſcribit Do. ad ſeruum pertinet: fidus ad amicũ Fide
le enĩ officiũ eſt ſeruare aliq̃d. Ci. in Lęl. Quod tarq̃nium di
xiſſe ferũt tum cum exulem ſe eſſe intellexiſſet. Quos fidos
amicos habuiſſet ⁊ quos infidos. Trãſfertur etiaꝫ ad inani
mata. Ply. li. xxxvj. de infideli exẽplũ poſuit. Globoſus fon
tis cõtra iniurias ſed ad ſtructurã infidelis niſi multa ſuffra
natione deuictus: nec certior fluuiatilis ſemper veluti ma
dens. Hinc fidelitas ⁊ infidelitas ĩ ſacris litteris fidelis qñ
doqꝫ accipitur pro veridico. Apoſtolus ad Cor. Fidelis de
us per quem vocati eſtis in ſocietatem filij eius.

Fidẽtia a fidens participio ⁊ ambo in laude ponunt̃. Ci. lib. ij
rhe. ſcribit fidẽtiã partẽ eẽ fortitudinis ꝑ quã magis ⁊ bone
ſtis ĩ reb⁹ multũ ipſe animis ĩ ſe fiducię cũ certa ſpe collocauit.

Fiducia ſil̾r audacia: ⁊ fere ſemper in bonũ: q̃̃uis aliqñ ĩ malũ
Uir. Tãta ne vos generis tenuit fiducia veſtri. Et certius q̃
rutilos habeat fiducia rerũ. Aliqñ fiducia ponit̃ pro ſpe vt
apud Eſaiaꝫ. Qui autẽ fiduciã habent mei hęreditabit terrã

Fides fidis cithara dicta. qd̃ tm̃ inter ſe chordę eius quantũ in
ter hoĩes fides cõcordet. Ci. in hortẽ. Ponendę ſunt fides ⁊
tibię. Aliquando chorde ipſę dicuntur fides.

Fidicula: diminutiuũ: parua cithara: vel cordula citharę. Gel. li.
j. Sed enĩ acheos homerus pugnã indipiſci ait non fidicula-
rum tibiarumqꝫ cõcentu cõſpirataꝫ. Ci. li. iij. de natura deo-
rũ. Quid ſi platani fidiculas ferrẽt numeroſe ſonãtes idẽ ſci
licet cenſeres ĩ platanis ineſſe muſicã. Sue. in Tiber. ꝓ cho
dulis accepit. Excogitauerat ĩter genera cruciatus: vt repẽte
veretris deligatis fidicularũ ſimul vrineqꝫ tormẽto diſten-
deret ⁊c̃. Eſt ⁊ fidicula ĩter aſtra ꝯſtituta que fides a Colab
Hygino lyra noiat̃. Ply. li. xxviij. Fidicula occaſu ſuo autũ
nũ ĩchoat. Pretrea fidiculę numero tãtũ plurali ſumit̃ ꝓ in
ſtrumento torquendi ex duobus vt putatur obliquatis li
gnis compacto ab extorquenda veritate ac fide: vel a neruę-
is funibus vinculis quibus ad illum modũ hoĩes torquendi
alligabant̃. Sed verius putatur eſſe tormentũ quo fontes a
tortore chordis funibuſqꝫ alligati vulgo torquentur.

Fidicen. pe. cor. q̃ fidibus canit. Ci. pręto. Socratem fidibus do
cuit nobiliſſimus fidicen.

Fidius deus

Fidius deus eſt qui fidei preeſt. Plau. per deum: fidiuſ credis iurato mihi. Uñ dicimus medius fidius ſicut me hercules.

Fidelia. e. genus vaſis ſamij ad vſus plurimos. Perſi. Diſce nec inuideas ꝙ multa fidelia putet ĩ locuplete penu. Curius Ci. Nec ſolere duos parietes de eadẽ fidelia dealbare. Plau. in aul. Mulſis congialem plenam faciam tibi fideliam.

Fidena. e. pe. pro. ⁊ fidene arum. vrbs latinorum mediterranea Uirg. lib. vj. Hic nomenqꝫ tuum gabios vrbemqꝫ fidenam. Iuue. Uiuat fidenis ⁊ agello cede paterno.

Figo. is. xi. ctum ⁊ xum. ſm Diom. Scaurum referentẽ qui ait Sagitta confictus: vſus tñ per. x. Eſt aũt figere ꝙ vernacula lingua dicimꝰ ficare. Hiero. ad helio. Cerne manus iudeę quas fixeras cerne latus romane ꝙ foderas. Interdũ ponitur pro plantare. Uirg. lib. iiij. geor. Ipſe feraces figat humo plãtas. Interdũ pro percutere ferire. Iuue. Cum tener vxorem ducat ſpado menia tuſcũ: figat aprũ: ⁊ nuda teneat venabula mãma huius cõpoſita ſũt. Affigo iuxta figo appono Lac. lib. iiij. At illi comprenſum ac pontio pilato qui tum legatus ſyriam regebat oblatũ cruci affigi poſtulauerunt. Aliqñ iuxta planto. Uirg. lib. ij. geor. Nec ſemine iacto concretam patitur radicem affigere terrę. Aliqñ digitis ficus facio ꝙ in vituperiũ fieri ſolet. Lact. lib. v. Si qs attigerit ex iſtis inepte religioſis vt ſunt nimia ſuperſtitione ĩpatientes inſectentur etiã maledictis: ⁊ vix lecto fortaſſe principio affigat proijciat execretur: ſeqꝫ in expiabili ſcelere contaminari atqꝫ adſtringi putet ſi hęc aut legat patienter aut audiat. Cõfigo ſil' figo. Defigo deorſum figo plãto aut mitto. Col. lib. iij. Tũ in terrã bene paſtinatã ⁊ ſtercoratã rectũ ſarmentũ defigito Uirg. lib. ij. ge. Altius ⁊ penitus terrę defigit' arbos ęſculus in primis. Lac. li. ij. Oculos ſuos ab alto deijciũt: ſoloqꝫ defigunt. Perſius poſuit ꝓ ferio vel trãſfodio. Ore terris modico pall[...]s radere mores doctus ⁊ ingenito culpã defigere ludo. Infigo intus figo. Col. lib. ij. Nã pecudes molli ſolo ĩfigũt vngulas. Hier. per trãſlationẽ in ꝓlogo. Iob. ꝓ adſcribo poſuit. Error inqt mihi geminus infigit': ꝓfigo añ figo: ſeu intus claudo. Uirg. lib. iij. ge. Multi iã excretos ꝓhibẽt a matribus hędos: primaqꝫ ꝓfigũt feratis ora capiſtris. Suffigo ſubtus figo ſiue ſup clauis figo. Lac. li. iiij. Quid de huius crucis ĩdignitate dicimus in q̃ deus a cultoribꝰ dei ſuſpẽſus eſt atqꝫ ſuffixus. Refigo rurſus ſiue valde figo. Col. lib. v. Nã ſine ꝓpe truncũ defigit' palus pedali tñ ſpatio refigẽdus eſt. Uirg. lib. iiij. geo. Aulas ⁊ cęrea regna refigũt. Trãſfigo. vltra ſeu ab vna parte ad aliã figo. Liui. lib. j. Stricto itaqꝫ gladio ſimul verbis increpans tranſfigit puellam.

Figmentũ qđ factũ eſt a fingo. is. vt eſt apud aplm. Nunqd dicit figmentũ ei q̃ ſe finxit: q̃re me ſic finxiſti. Aliqñ figmentũ đr mendaciũ ⁊ ſimulatio: vt ſunt figmenta poetarum.

Figulus. pe. cor. fictor đr qui ex creta atqꝫ argylla opera facit.

Figulina: ſeu qđ magis a doctis vſurpat' per ſyncopen figlina pe. ꝓ. officina eſt in q̃ figulus opera facit. Et opera ipſa figlina ⁊ fictilia dicũtur. Ply. lib. xxxiiij. Uruntur omnia ea crudo ficuli in fornacibus donec figlina percoquat'. Itẽ figlina đr ars ſingulorũ. Idem lib. xxxv. Figlinarum opera imbricibꝰ tabulis teguliſqꝫ ad balneas mãmatis: vl' ad tecta coctilibus laterculis fundamentiſqꝫ aut quę rota fiunt.

Figura. a fingo đr forma aſpectus q̃litas. Uñ figurę apud grãmaticos: ⁊ figurę ſniarũ. Colu. lib. iiij. ad heren. Sunt igitur tria gña quę nos figuras appellamus in quibus omnibus ratio non vitioſe conſumitur. Unam grauem alteram mediocrem: tertiam attenuatam vocamus.

Figuro. as. pe. ꝓ. formo ⁊ figurã impono. Lac. lib. ij. Hoĩem figurauit ex limo terrę. Et oratio figurata đr: per figuras facta. Figurate aduerbiũ ſigt per figurã. Compoſita ſunt configuro: qđ eſt cõpono ⁊ ſimul formo. Idem lib. vij. Quoniã homo ex rebus diuerſis ac repugnantibus configuratus eſt anima ⁊ corpore. Prefiguro de quo infra.

Filũ ꝓprie qđ ex lino lanaue trahendo ducit' hoc eſt linamentũ Lucil. Surge mulier duce filũ non malũ. Aliqñ ponitur pro linea. Uar. Sumptoqꝫ atramento ſutorio filũ duxit. Hinc filo. as. cuius paſſiuũ eſt filor a quo effilo. Effilatũ enim dicimus qđ extra veſtimentũ filo contextũ: qđ erectũ quodqꝫ a quibuſdam dicitur. Eſt autem filare filum ducere.

Filiſtim regio q̃ nũc đr Aſcalon: ⁊ ꝯ regio palęſtinorum.

Filix genus herbe ſatis notę. Col. lib. ij. Iunci ⁊ graminis pernicies repaſtinationem filicis frequens extirpatio. Nã conſtat filicem ſationibus ⁊ ſtercoratione facilius interim. Huius diminutiuum eſt filicula.

Fimbria: oĩs veſtiũ extremitas. Antiq̃ Fibrũ dicebãt extremũ. Uñ in veſtimentis fimbrię: ⁊ in iecore extremę partes fibrę nuncupant'. Fimbriata vrticę folia eſſe ſcribit Ply. Ex quo colligimus qualis ſit poſitura ⁊ flexura fimbriarũ. Fimbria quoqꝫ nomen fuit romani ciuis crudelitate inſignis.

Fimus lętamen dicitur.

Fimũ: qđ nos fritillũ ⁊ alueolũ dicimus in quo coniectę teſſerę agitatęqꝫ miſcent'. Hor. Mitteret in fimum.

Fingo. is. xi. ctũ. ꝯpono formo. Uñ ⁊ figuli dicũtur: ⁊ vas fictile qđ format' vt ſit ⁊ aliquã formã habeat. Sal. Quę nã ventri ꝓna atqꝫ obedientia finxit. Lac. lib. j. Itaqꝫ hoĩes eorũ ſimulachra finxerũt vt haberẽt aliqd ex imaginũ ꝯtẽplatione ſolatiũ. Eſt enim gñale vocabulũ ad oĩa q̃ ĩgenio manuqꝫ artificioſe formant'. Ci. li. j. offi. Apium examina nõ fingendorũ fauorũ cã cõgregantur: ſꝫ cõgregabilia nã ſint fingunt fauos. Et fingere ſimulare eſt: qñ ea q̃ ſimulamꝰ ita formamꝰ atqꝫ cõponimus vt vera eẽ videãt'. Ci. de fi. bo. Talibus exẽplis nõ fictę ſolũ fabulę: ſꝫ ẽt hiſtorię refercte. Hinc fictio fictum ⁊ figmentũ. Huius verbi cõpoſita ſũt. Affingo qđ eſt ſupra fingo vel cõpono. Lact. lib. iiij. Nihil nos affingimus: nihil nos addimus. Habebãt hęc qui fecerũt: legebãt in quos hęc dicta ſunt. Confingo ſimul fingo ſimulo. Terẽ. in phor. Oĩa hęc ꝯfingã qđ erit mihi bonũ atqꝫ cõmodũ cum tu horũ nihil refelles vincam. ſ. Diffingo qđ fictum formatũqꝫ fuerat remoueo. Hor. lib. ij. car. Neqꝫ diffinget infectumqꝫ reddet. Seneca. Diſſipatum ĩſtaurat atqꝫ diffingit ideſt in diuerſas formas fingit. Effingo de quo ſupra.

Findo. is. fidi fiſſum. ꝑ duplex. ſſ. ſigt ſcindo. Col. li. iij. curabis: vt ꝑacutiſſima falce ab ea pte q̃ biſurca ẽ ſcindas eã. Huius ꝯpoſita ſũt. Diffindo qđ eſt in diuerſas ptes findo. Uirg. Et media liquefacto tpa plumbo diffidit: ac multa porrectũ extẽdit arena. Infindo: intus findo. Idẽ. Quę iubeãt telluri infindere ſulcos. Fiſſile. Fiſſura ⁊ q̃drifidus deriuatiua ſunt.

Finis. gñis tã maſ. q̃ fę. Uirg. Quẽ das finẽ rex magne laborũ. Idẽ hęc finis priami. Et eſt finis terminus ſiue extremitas in vnaq̃qꝫ re hoc eſt id in quo vnaquęqꝫ terminat' res. Sic đr finis terminatiõis. Sicut pratũ đr finiri vbi terminat': vt apud Eſaiã. Cuius regni nõ erit finis. Eſt ⁊ finis ꝯſumationis: vñ dicimus: domus finit' qñ ꝯſumat'. Et veſtis finita ẽ qñ ꝯſuta eſt vt indui poſſit. ꝑs. Oĩs cõſumationis vidi finẽ. Rurſus eſt finis ꝯſumptionis. Sic dicimus cibũ eſſe finitũ ⁊ cãdelã finitã: qñ ꝯſumpta ẽ: vt in Geñ. Finis vniuerſę carnis venit corã me. Eſt ⁊ finis ĩtentionis: ſic đr: talis eſt finis huius operari. i. intẽtio: vt apud Iob. Sicut mercennarius ꝑſtolat' finẽ operis ſui. Hinc artifices finem vocãt id ad qđ oĩa referunt': ⁊ cuius gr̃a cętera fiũt: vt finis medici eſt curare. Finis oratoris eſt bñ dicere. Cõpoſita ab hoc noĩe ſũt affinis ⁊ cõfinis pe. ꝓ. vñ confines agri dicunt' qui eodẽ loco finiunt. Hiero. in ꝓlo. li. Reg. Syrorũ quoqꝫ lingua ⁊ chaldeorũ quę hebreę magna ex parte confinis eſt.

Finio. is. iui. itum. perfio. Apuleius ſiue opus finiã: qđ incepi. Aliqñ finire eſt terminũ ponere metari. vnde finitores. Huius verbi compoſita ſunt Definio: diffinio ⁊ prefinio.

Finitor. penultima producta. dicebatur: qui nunc agrimenſor. Plau. in penu. Eius nunc regionis limites cõfinia determinabo eius rei ego factus ſum finitor.

Finale quod ad finem pertinet. vnde finalis cauſa.

Finitimꝰ. a. um. pe. cor. qđ ꝓpe ẽ. Liui. li. j. Iã res romana adeo erat valida vt cuilibet finitimarũ ciuitatũ bello par eſſet.

Fio. is. factus: ſignificationem paſſiuam habet. Hiero. Equorũ curſus clamore pernicior fit. ideſt efficitur: grecum tamẽ eſt

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

φυῶ φυσῶ ἐστὶ τοῦ μέλλοντος καὶ πεφυκα ευτο παρακειμενω. Et infinitiuo fire hꝫ. ſm rectã declinationem: qͦ patet per eius cõpoſita. Confire ⁊ Suffire. licet ⁊ cõfieri dicatur. Uirg. lib. iiij. Cõfieri poſſit paucis aduerte docebo. Que duo ⁊ ſi a verbo paſſiuã ſignificationẽ habẽte deſcendant: actionẽ tñ denotant. Uirg. At ſuffire thymo ceraſqꝫ recidere inanes quis dubitet. Confio tñ in paſſiua ſignificatione reperit̃ pro conficior: vt apud Macro. Oportet diẽ qui ex quadrantibus confit intercalare. i. conficit̃. Col. lib. ij Tria ſtercoris gñã ſunt precipua qͦ ex auibus: quod ex hoĩbus: qͦ ex pecudibus. Confit. Defit. de quo alibi. Exfio. infit incipit. Habet enim ſignificationẽ actiuã. Liu. lib. j. Tum ita Tullus infit. Antiqui tñ fior dixerunt. vñ cato cẽſorinus de Lucio inqt. Greco ritu fiebant ſaturnalia. Cuius infinitiuus eſt. Firi. ꝑ quo Priſ. docet interpoſita e dicimus de vſu fieri. Conſtruitur mõ cum abltõ: vt hoc factuꝫ eſt a te: mõ cum noĩatiuo: vt ille fit doctus. Ponitur quandoqꝫ pro eſtimor. Ci. in Lel. Tertius vͦo ille finis teterrimus vt quanti quiſqꝫ ſeipſe faciat: tanti fiat ab amicis. Quãdoqꝫ pro appareo ⁊ innoteſco. Apl's ad ro. Ut fiat ſupra modum peccans peccatuꝫ per mandatum. Et illud fiat deus verax. i. appareat innoteſcat. In tertia perſona quandoqꝫ pro euenit contingit. Ideꝫ lib. j. offi. Fit autem interdum: vt nõnulli omiſſa imitatione maiorum ſuum quoddam inſtitutum conſequantur. Fieri põt: poſſibile eſt: ab oratoribus vſurpatur. Habet fio ea cõpoſita que facio: vt caleſio: frigeſio ⁊c̃.

Firmus: ſtabilis ꝯſtans a ferendo dictus ꝙ cõſtanter oĩa ferat. Hinc firmitas que ⁊ firmitudo dr̃ pro ſtabilitate ⁊ conſtantia. Plau. Si iſtam firmitudineꝫ animi obtines ſalui ſumus Itẽ firmus dr̃ munitus fortificatus. Ci. Firmus ab equitatu: qͦ eſt munitus ab equitibus: firmus per equites. Et eſt ornatus dicendi modus: vt Cicero fuit clarus ab eloquẽtia. Huius contrarium eſt infirmus. i. debilis.

Firmo. as. ſtabilio fortifico. Liu. Firmatqꝫ eum aphricis maxime preſidijs. Lac. lib. iiij. Supereſt vt verbis facta firment̃. Huius cõpoſita ſunt. Affirmo. Cõfirmo pro approbo roboro. Lac. lib. iiij. Debet ergo doctor ille perfectus ⁊ docere iſta precipiendo ⁊ ꝯfirmare faciendo. Et pro certifico Cice. Treba. balbus mihi confirmauit te diuitẽ futuruꝫ. Infirmo non firmo: ſiue deficere cadereue facio. Lac. lib. v. Ubi autem religionis eius contra quã perorabat infirmare voluit rationem. Refirmo rurſus firmo. Offirmo de quo infra.

Firmamentũ. ſoliditas ⁊ ſtabilimẽtũ. Ci. li. j. ad herẽ. Nã in ea nec ratio q̃re fecerit querit̃: nec firmamentũ querit̃: qñ nõ ſubeſt ratio: vñ firmamẽtũ dictũ eſt. Celũ a firmitate. Aug. Hoc ſane nouerint nec nomen firmamẽti cogere vt ſtare celum putemus. Firmamentũ eñ non ꝓpter ſtationeꝫ ſed ꝓꝑ firmitatẽ: aut ꝓpter intranſgreſſibilẽ terminuꝫ ſuperiorum ⁊ inferiorum aquarũ vocatum intelligere licet.

Fiſci: fiſcine ⁊ fiſcelle ſunt vaſa ad maiores ſũme pecunias capiendas q̃ꝫ marſupia. vñ qr maior ſũma eſt pecunie publice q̃ꝫ priuate. Dicit̃ fiſcus pecunia publica. Proprie tñ apud idoneos auctores. Fiſcus principis dr̃: erarium vͦo publicũ. Ply. ad Traia. At fortaſſe non eadẽ ſeueritate fiſcum q̃ꝫ erariũ cohibes: imo tanto maiore quãto plus tibi licere de tuo q̃ꝫ de publico credis. Iuriſcõſulti ſcribunt res fiſcales quaſi ꝓprie ⁊ priuate principis ſunt. Inde confiſcari ſolet dici in publicũ ius erarij redigere. Sue. in Aug. Deuictiſqꝫ his ⁊ cõfiſcatis promiſſa veteranis premia ſoluerentur.

Fiſcale: quod ad fiſcũ pertinet: vt ius fiſcale: fiſcalis cauſa.

Fiſcina. pe. cor. a fiſcus preter regulam alioꝝ a primitiuis habẽtibus. c. deſcendentiũ: vt Mancus mancinus. Eſt autẽ Fiſcina genus vaſis pro capiẽda maioris ſũme pecunia. Unde Aſco. Sporte ſportule ⁊ ſportelle nũmorũ ſunt receptacula. Et ſacci ſacculi ⁊ ſacelli crumene mãtice ⁊ marſupia. Ita fiſci fiſcine fiſcelle. Fit aũt plerunqꝫ ex iunco ꝙ alij caniſtrũ alij Calathũ dicunt. Uirg. Et facilis rubra cõtexitur fiſcina virga. dicta eſt Faſcina: vt inqt Uar. a ferẽdo. Ea nãqꝫ ferũtur palee: fenum: frondes ⁊ id genus reliqua. Ouid. Uñ data eſt egre Fiſcina frondis oui. et Ply. Frondarias fiſcinas quattuor implere frondatorem iuſtum eſſe autumat. Fiſcina item olei factores vtuntur: vt idem. lib. xv. oſtendit. Huius diminutiua ſunt fiſcella ⁊ fiſcinula.

Fiſcella vas vimineũ aut ex iuncis quo lac colat̃ dũ caſeus imprimit̃ vel in quo caſei ferunt̃. Hier. ad Ruſti. vel Fiſcellaꝫ texe iunco vel caniſtrũ plecte viminibus. Tibul. Tũc fiſcella leui detexta ẽ vimine iunci raraqꝫ ꝑ nexus eſt via facta ſero Fiſcella etiã e viminibus funiculiſue cõtexta: dr̃ qua boum ora fauceſqꝫ iumentoꝝ capiſtrant̃. Ply. lib. xviij. fiſcellis capiſtrari boues oportet ne germinum tenera decerpant.

Fiſcelus ab antiquis dicebatur caſei mollis appetitor. Quo nomine etiã dictus eſt mons in italia non lõge a Tyberij.

Fiſon. fluuius quem noſtri Gangen vocant de paradiſo exiens. vide Phiſon.

Fiſſibile qͦ fiſſum ẽ: vt fiſſibilis arbor. Ply. li. xvj. Milleqꝫ fiſſibile rimis hoc lignũ. Qñqꝫ dr̃ fiſſile pe. cor. qr findit̃ q̃ſi fiſſibile. Idẽ paulo ante. Hec maxime fiſſilia alia frãgi celeriora q̃ꝫ findi. Uirg. Nã primi cuneis ſcindebant fiſſile lignuꝫ.

Fiſtula ꝓprie dr̃ per quã aqua educitur fuſa a fundẽdo ſiue ferẽdo ſicut Tubi a tumore ⁊ cãnales a canna: ꝙ ad eaꝝ ſilitudinẽ facti ſunt ego tñ grecum puto φυσαω inflo ſituꝫ dicunt vulgo. Hiero. lib. ij. Re. Tetigiſſet domatũ fiſtulas. A cuius ſilitudine inſtrumentũ muſicũ quo flatu canitur. Cuius pan dr̃ inuẽtor fuiſſe Uirg. Septẽ cõpacta cicutis fiſtula: ⁊ vlcus altũ anguſtũ ⁊ calloſum in corpore fiſtule nomen ſortit̃ ſiue ex vulnere ſit: ſiue ex vitio orto qͦ ad ſuppurationẽ venerit Et fiſtula in hoĩe per quã ſpirat̃: ſeu cibus deijcit̃. Nã duas eſſe fiſtulas ſcribit. Lac. li. de opi. hoĩs ſpiritalẽ. ſ. ⁊ cibalẽ illa ſpũm meare: hac cibũ potũqꝫ deſcendere. Et he a faucibus incipiũt. Spiritalẽ. Cor. aſperã arteriaꝫ noĩat. Sed alia alij eſt ſuperpoſita. Nã interior gula vocat̃: que a Celſo ſtomachus nuncupat̃: qr ſtomacho connectit̃: ⁊ per quã cibus demittit̃. Exterior vero. Epigloſſis dr̃. Que operculum hꝫ carthilaginoſum: qͦ claudit foramen cum cibus vorat̃ hoc ſubliguium: ſiue lingua minor appellatur. Rurſus. Fiſtula arbor aromatica ſed parua que ⁊ caſia dr̃ que pro ſui breuitate a quibuſdã inter herbas odoriferas numeratur ⁊ ad curandas viſcerum moleſtias valet.

Fiſtulator: accipitur pro tibicine: vt eſt apud Gellium.

Fiſſulo. as. Fiſſulam ago ⁊ in modum ſpõgie ꝯcaꝰ facio. Ply. Et punicis fiſtulans vice.

Fiſtuloſus. a. um. qͦ eſt ſpõgie mõ factũ hoc eſt foraminibꝰ plenũ. Col. lib. viij. de Caſeo. Deinde quo tenerior permaneat: clauſo neqꝫ vẽtis obnoxio loco ſtipat̃ per cõplura tabulata. Sic neqꝫ fiſtuloſus: neqꝫ ſalſus: neqꝫ aridus prouenit. Quorũ vitioꝝ primũ ſolet accidere ſi parum preſſus. Scđm ſi nimio ſale imbutus: inertium ſi ſole exuſtus eſt.

F ante L

Flabrum. q̃ſi flatio. a flo. as. Proper. Neqꝫ hic boree flabra: neqꝫ arma timet. i. flantes vẽtos. Uirg. Nec flabra nec imbres verũ. Ser. putat tantũ flabra numero plurali dici.

Flabellũ: diminutiuũ a flabro: ⁊ accipit̃ ꝑ inſtr̃o quo fit ventilatio per eſtatẽ ad refrigerandũ corpus. Ter. Heus tu dore cape hoc flabellũ ⁊ ventulũ huic ita facito dum lauamur. Oui. de arte. Profuit ⁊ tenui ventos mouiſſe flabello.

Flaces oliuarum purgamenta. Ply. In amurca ⁊ flacibus hec ſunt carnes ⁊ ille feces.

Flaccum dicitur tritum. Et flacco habere: quaſi ad terendum habere. Plau. perij flacco habebit iam illic homo lũbos meos. Hinc fit deflacco. as.

Flaccidus. a. um. a flaccis dr̃ qͦ eſt languidum: vñ flaccidi ſiue flacci dñr: quoꝝ aures pendule ⁊ nõ arrecte ſunt. Col. li. viij. Caper flaccidis ⁊ ꝑgrauãtibus auribus exiguo capite habetur optimus. Hinc cognomẽ familie romane dictum eſt: vt flacci appellent̃: qui aures deorſum pendentes habent.

Flacceo. es. cui. lãgueo. Hier. ĩ Eſaia. Et erũt irrigua eiꝰ flaccentia: a quo flacceſco: languidus fio. Col. li. iij. Paucis deinde